

TYÖELÄKEASIOIDEN MUUTOKSENHAKULAUTAKUNTA • BESVÄRSNÄMNDEN FÖR ARBETSPENSIONSÄRENDEN

MELK

Vuosikertomus vuodelta 2019

Vuosikertomus vuodelta 2019

Julkaisija
Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta

Käyntiosoite
Ratapihantie 11
00520 Helsinki

Postiosoite
PL 28
00521 Helsinki

Puhelinvaihe
029 4117 200

Sähköposti
kirjaamo@telk.fi

Toimittaja
Meri-Tuuli Salama

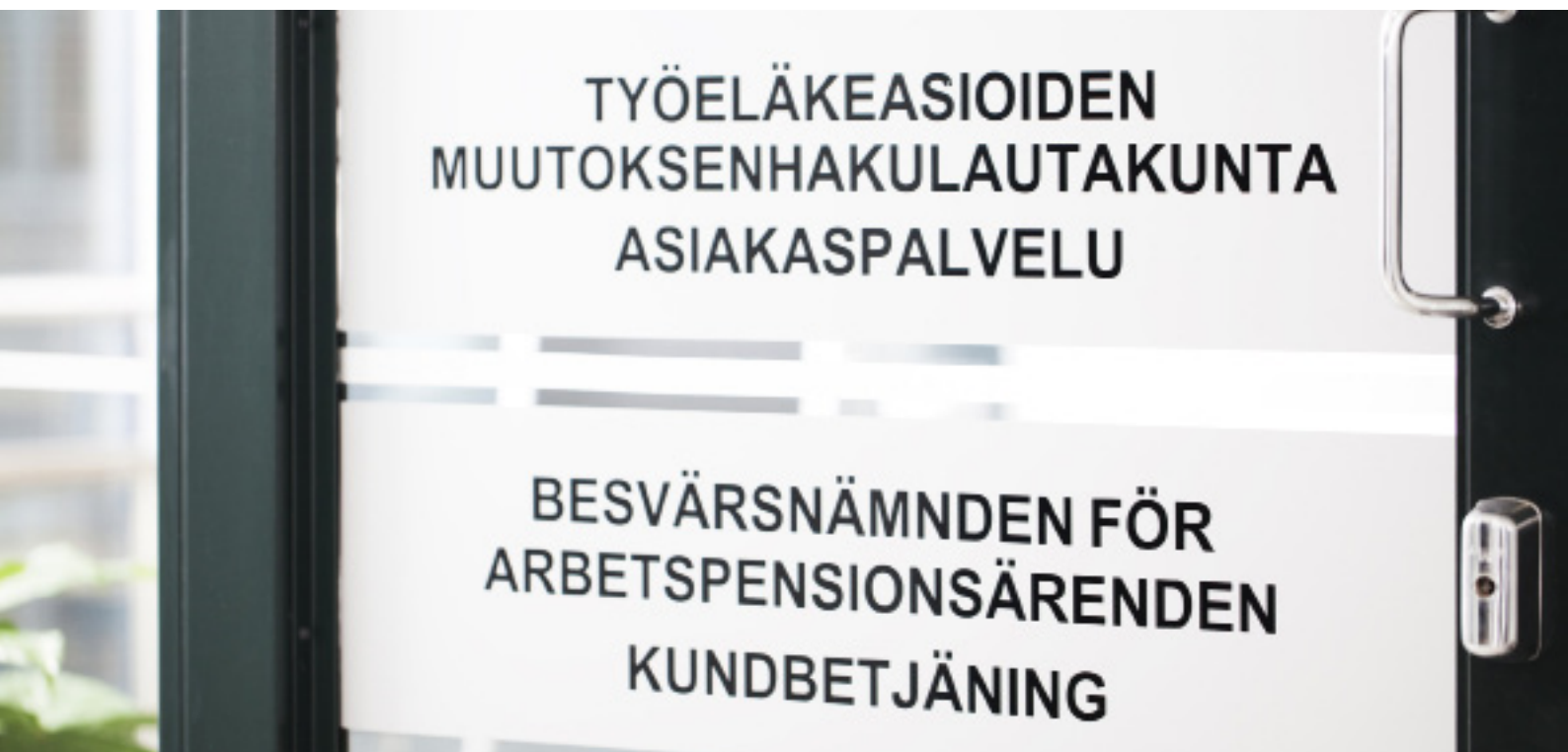
Graafinen suunnittelu
Workshop Pälviä Oy

Graafit
Heikki Pälviä, Meri-Tuuli Salama

Valokuvat
Panu Pälviä, Noora Lehtovuori ja TELK

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta

Vuosikertomus vuodelta 2019

Sisällys

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan tehtävät	4
Muutoksenhakulautakunnan jäsenet	6
Päätöksenteko muutoksenhakulautakunnassa	8
Tietoturva ja digitalisaatio	10
Toiminta tilastojen valossa	12
Muutoksenhakulautakunnan henkilöstö	14
Svenskspråkig resumé	16

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan (TELK) tehtävät

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena kaikissa työeläkeasioissa. Muutoksenhakulautakunnan päätöksiin haetaan muutosta vakuutusoikeudelta, joka on työeläkeasioiden ylin oikeusaste.

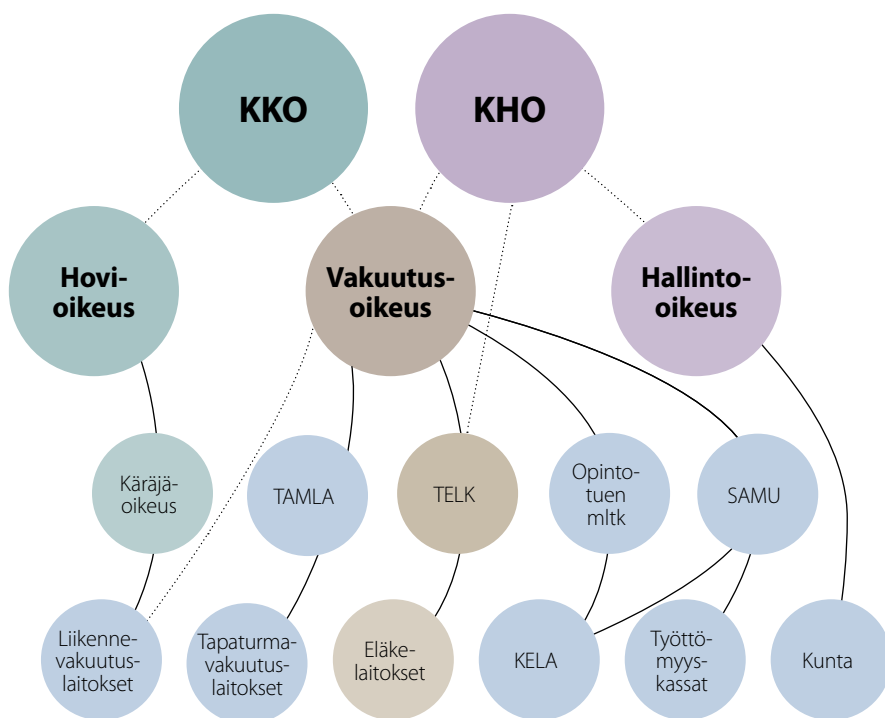
Muutoksenhakulautakunnan tehtävänä on yksittäisten valitusasioiden ja eläkelaitosten lainvoimaisten päätösten poistamista koskevien hakemusasioiden ratkaiseminen. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan toiminta riippumattomana muutoksenhakuelimenä perustuu siitä 26.8.2005 annettuun ja 1.1.2006 voimaan tulleeseen lakiin (677/2005).

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksiin haetaan muutosta vakuutusoikeudelta, joka on työeläkeasioiden ylin oikeusaste. Poikkeuksellisesti muutoksenhakulautakunnan päätöksiin ulko-maanedustuksen virkamiehen puolisolle maksettavasta korvauksesta on haettava muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (677/2005) on säädetty muun muassa muutoksenhakulautakunnan

rahoituksesta, talousarvion päättämisestä ja tilinpäätöksen hyväksymisestä. Muutoksenhakulautakunta perii kustannuksiansa kattamiseksi työeläkelaitoksilta vuosittaisen oikeushallintomaksun. Maksun määrän vahvistaa Finanssivalvonta ja se määräytyy työeläkelaitoksissa määräämisvuotta edeltävänä vuonna vakuutettujen työansioiden ja työtulojen perusteella.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan toimielinten ja toimihenkilöiden tehtävistä ja toimivaltuuksista on määrätty muutoksenhakulautakunnan työjärjestyksessä. Asioiden käsittelyssä muutoksenhakulautakunnassa sovelletaan hallintolainkäyttölakia ja lakia oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa sekä lakia oikeudenkäynnin viivästyttämisen hyvittämisestä.

Muutoksenhakulautakunnan ratkaisutoiminnassa pääasiassa sovellettavat lait:

- Työntekijän eläkelaki (395/2006), TyEL
- Julkisten alojen eläkelaki (81/2016), JuEL
- Yrittäjän eläkelaki (1272/2006), YEL
- Maatalousyrittäjän eläkelaki (1280/2006), MYEL
- Merimieseläkelaki (1290/2006), MEL

Kuva 1. Sosiaalivakuutuksen muutoksenhakujärjestelmä

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan toiminnan avainluvut 2016–2019

	2016	2017	2018	2019
Asiamäärät				
Saapuneet	5 271	5 831	5 008	5 202
Ratkaistut	4 514	5 031	5 750	5 292
Vireillä olevat 31.12.	3 062	3 761	3 065	2 975
Ratkaistujen asioiden ryhmät				
Työkyvyttömyyseläkkeet	3 353	3 933	4 353	4 193
Kuntoutusasiat	391	441	339	395
Poistohakemukset	71	57	24	71
Muut asiat	699	600	1 034	633
Käsittelyaika (päivää)				
Kaikki asiat	185	236	263	218
Työkyvyttömyyseläkkeet	198	250	250	226
Kuntoutusasiat	106	112	108	97
Poistohakemukset	160	152	245	188
Kustannukset ja muutos%				
Ratkaisukustannus, €	884	829	760	801
Muutokset, %	10,9	11,3	10,9	10,8
Palautukset, %	5,9	6,1	6,2	6,7
Asioiden jakautuminen sovellettavan lain mukaan %				
Työntekijän eläkelaki TyEL	64,3	69,5	65,6	61,1
Julkisten alojen eläkelaki JuEL (1.1.2017 lukien)		2,3	19,1	26,8
Kunnallinen eläkelaki KuEL	17,2	11,9	2,1	0,4
Yrittäjän eläkelaki YEL	9,5	8,9	8,3	7,4
Maatalousyrittäjän eläkelaki MYEL	4,1	3,9	4,1	3,8
Valtion eläkelaki VaEL	4,2	2,8	0,5	0,1
Muut lait	0,7	0,7	0,3	0,4

Muutoksenhakulautakunnan jäsenet

Muutoksenhakulautakuntaan kuului vuonna 2019 päätoiminen puheenjohtaja, neljä varapuheenjohtajaa, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien yhteinen varajäsen sekä 24 varsinaista jäsentä ja heidän varajäsenensä.

Valtioneuvosto nimitti 29.12.2016 sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (677/2005) 3 §:n nojalla muutoksenhakulautakunnan jäsenet viiden vuoden toimikaudeksi 1.1.2017–31.12.2021.

Muutoksenhakulautakuntaan kuului vuonna 2019 päätoiminen puheenjohtaja, neljä varapuheenjohtajaa, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien yhteinen varajäsen sekä 24 varsinaista jäsentä ja heidän varajäsenensä. Varapuheenjohtajat ja jäsenet ovat sivutoimisia. Lautakunnan jäsenet toimivat tuomarinvastuulla, ja puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenen oikeudesta pysyä tehtävässään on voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään. Kukin jäsen antaa tuomarinvakuutuksen toimikautensa alussa, jos hän ei ole tehnyt sitä

aikaisemmin.

Sivutoimisille varapuheenjohtajille ja jäsenille maksetaan palkkiota hallintojaoston hyväksymän palkkiosäännön mukaan seuraavasti:

	varapuheenjohtaja	lääkärjäsen	jäsen
kokouspalkkio, €	210,00	165,00	145,00
asiakohtainen palkkio, €	11,07	35,00	7,31

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan kokoonpano vuonna 2019

Puheenjohtaja

Oikeustieteen kandidaatti *Petteri Immonen*

Varapuheenjohtajat

Varatuomari *Kirsi Päivänsalo*
Oikeustieteen kandidaatti *Mika Mänttari*
Oikeustieteen kandidaatti *Tiina Muinonen*
Varatuomari *Kirsi Äijälä* 28.2.2019 saakka ja 1.3.2019 alkaen varatuomari *Lauri Pelkonen*

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien varajäsen

Varatuomari *Olli Puustinen*

Työeläkeasioihin perehtyneet jäsenet

Filosofian maisteri *Harri Isokorpi*
Oikeustieteen kandidaatti *Kimmo Kangasjärvi*
Varatuomari *Kristiina Piilola*
Oikeustieteen maisteri *Milja Tiainen*
Yhteiskuntatieteiden maisteri *Ulla-Maija Rajakangas*

Varajäsenet

Kauppatieteiden maisteri *Susanna Grimm-Vikman*
Oikeustieteen kandidaatti *Virpi Korhonen*
Oikeustieteen kandidaatti *Kari Peltonen*
Varatuomari *Pekka Paaermaa*
Oikeustieteen kandidaatti *Virva Walo*

Lääkärjäsenet

LKT, ortopedian ja traumatologian dosentti *Aarne Kivioja*
Fysiatrian erikoislääkäri *Kia Pelto-Vasenius*
Fysiatrian erikoislääkäri, LT, dosentti *Kaija Puustjärvi-Sunabacka*
Psykiatrian erikoislääkäri *Roope Raassina*
Sisätautien ja kardiologian erikoislääkäri *Ilkka Tierala*

Varajäsenet

Työterveyshuollon erikoislääkäri *Petri Nieminen*
Neurologian erikoislääkäri *Sari Atula*
Fysiatrian ja yleislääketieteen erikoislääkäri *Seppo Villanen*
Yleislääketieteen ja fysiatrian erikoislääkäri *Jukka Pekka Kouri*
9.4.2019 alkaen vastaava työterveyslääkäri, LT *Aarne Laakkonen*

Työelämää ja työmarkkinaolosuhteita tuntevat jäsenet

Lakiasianjohtaja *Markus Äimälä*
Johtava asiantuntija *Vesa Rantahalvari*
Johtava asiantuntija *Riitta Wärn*
Asiantuntija *Minna Etu-Seppälä*
Johtava työmarkkinalakimies *Lauri Niittylä* 6.11.2019 saakka ja 7.11.2019 alkaen työmarkkina asiamies *Merja Renko*
Työympäristöasiantuntija *Jouni Salonen*
Sosiaalipoliittinen asiantuntija *Tuuli Glantz* 6.11.2019 saakka ja 7.11.2019 alkaen asiantuntija *Alli Tiensuu*
Johtava asiantuntija *Katri Ojala* 28.2.2019 saakka ja 1.3.2019 alkaen asiantuntija *Anu Tuovinen*
Lakimies *Samppa Koskela*
Lakimies *Keijo Tarnanen*

Varajäsenet

Asiantuntija *Katja Leppänen*
Asiantuntija *Mika Kärkkäinen*
Asiantuntija *Virpi Pasanen*
Asiantuntija *Hannu Ylänen*
Työmarkkinalakimies *Anna Gau*
Vastaava työehtosihteeri *Markku Häyrynen*
Lakimies *Katja Syrjänen*
Työsuhdelakimies *Timo Voutilainen*
Neuvottelupäällikkö *Riikka Rapinoja*
Neuvottelupäällikkö *Markku Kojo*

Yrittäjätoiminnan olosuhteita tuntevat jäsenet

Toimitusjohtaja *Tiina Oksala*
Työmarkkina-asioiden päällikkö *Harri Hellstén*

Varajäsenet

Lainsäädäntöasioiden päällikkö *Tiina Toivonen*
Veroasiantuntija *Laura Kurki*

Maatalousyrittäjätoiminnan olosuhteita tuntevat jäsenet

Teologian tohtori, agronomi *Virpi Siitonen*
Tutkimuspäällikkö *Juha Lappalainen*

Varajäsenet

Lakimies *Marica Twerin*
Kasvinviljelyasiamies *Antti Lavonen*

Päätöksenteko muutoksenhakulautakunnassa

Kertomusvuonna lautakunnan viisi jaostoa kokoontuivat ratkaisemaan asioita yhteensä 198 kertaa. Tämän lisäksi yhden tuomarin kokoonpanossa ratkaistiin 379 asiaa.

● Kaikkiin jaostoihin kuuluu lainoppinut puheenjohtaja, työeläkeasioihin perehtynyt ja tuomarin virkaan oikeuttavan tutkinnon suorittanut tai muu työeläkevakuutukseen erityisesti perehtynyt jäsen, lääkärjäsen sekä kaksi työelämän olosuhteita tuntevaa jäsentä. Neljällä jaostolla on lisäksi jäsenet, jotka ovat perehtyneitä maatalousyrittäjä- tai yrittäjätoimintaan. Lainopillisia asioita ratkaistaessa jaoston lääkärijäsenen sijaan kokoonpanoon tulee toinen lakimiesjäsen.

Jaostot kokoontuvat kesä- ja joulutaukoja lukuun ottamatta noin neljä kertaa kuukaudessa. Jaostoilla oli vuonna 2019 istuntoja yhteensä 198. Yhdessä istunnossa ratkaistiin kerrallaan 20–40 valitusasiaa. Asiat jakautuivat varsin tasaisesti jaostoille ja jaostoa kohti niitä ratkaistiin noin tuhat. Yhden tuomarin kokoonpanossa ratkaistiin 379 asiaa.

Oikeudenkäyntikulut ja suulliset käsittelyt

Asiat ratkaistaan pääsääntöisesti kirjallisen aineiston perusteella ja päätökset tehdään jaoston istunnossa esittelystä. Muutoksenhakulautakunnan ratkaisut ovat asianosaisille maksuttomia. Muutoksenhaunalaisen päätöksen tehnyt eläkelaitos voidaan velvoittaa maksamaan muutoksenhakijan oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos muutoksenhakemus hyväksytään ja oikeudenkäynti on aiheutunut eläkelaitoksen virheestä. Kertomusvuonna 14 tapauksessa vaadittiin muutoksenhakukulujen korvaamista. Viidessä asiassa muutoksenhakukulut määrättiin maksettaviksi. Muutoksenhakijoilla ei ole oikeusapu-lain nojalla mahdollisuutta saada maksutonta oikeudenkäyntiä, mutta he voivat saada julkista oikeusapua.

Vuonna 2019 suullista käsittelyä vaadittiin kahdessa asiassa. Suullista käsittelyä on pyydetty lähinnä työkyvyn arviointia koskevissa asioissa. Vuoden 2016 alussa voimaan tulleen hallintolainkäyttölain muutoksen jälkeen suullisen käsittelyn vaatimukseksi ei ole automaattisesti katsottu kirjallisen todistajankertomuksen esittämistä. Toimintavuonna ei järjestetty suullisia käsittelyjä.

Hallintojaosto

Muutoksenhakulautakunnassa on kahdeksanjäseninen hallintojaosto. Hallintojaostossa käsitellään työjärjestyksessä mainittuja lautakunnan yleiseen hallintoon, taloushallintoon ja nimityksiin liittyviä asioita. Hallintojaostoon kuuluvat puheenjohtajan lisäksi kaikki neljä varapuheenjohtajaa ja kolme jäsentä, joista yhden ovat nimenneet keskuudestaan muutoksenhakulautakunnan työnantajakärjestöjen ehdotuksen perusteella nimitetyt jäsenet, yhden työntekijä- ja toimihenkilökeskusjärjestöjen ehdotuksen perusteella nimitetyt jäsenet sekä yhden yrittäjien tai maatalousyrittäjien järjestöjen ehdotuksen perusteella nimitetyt

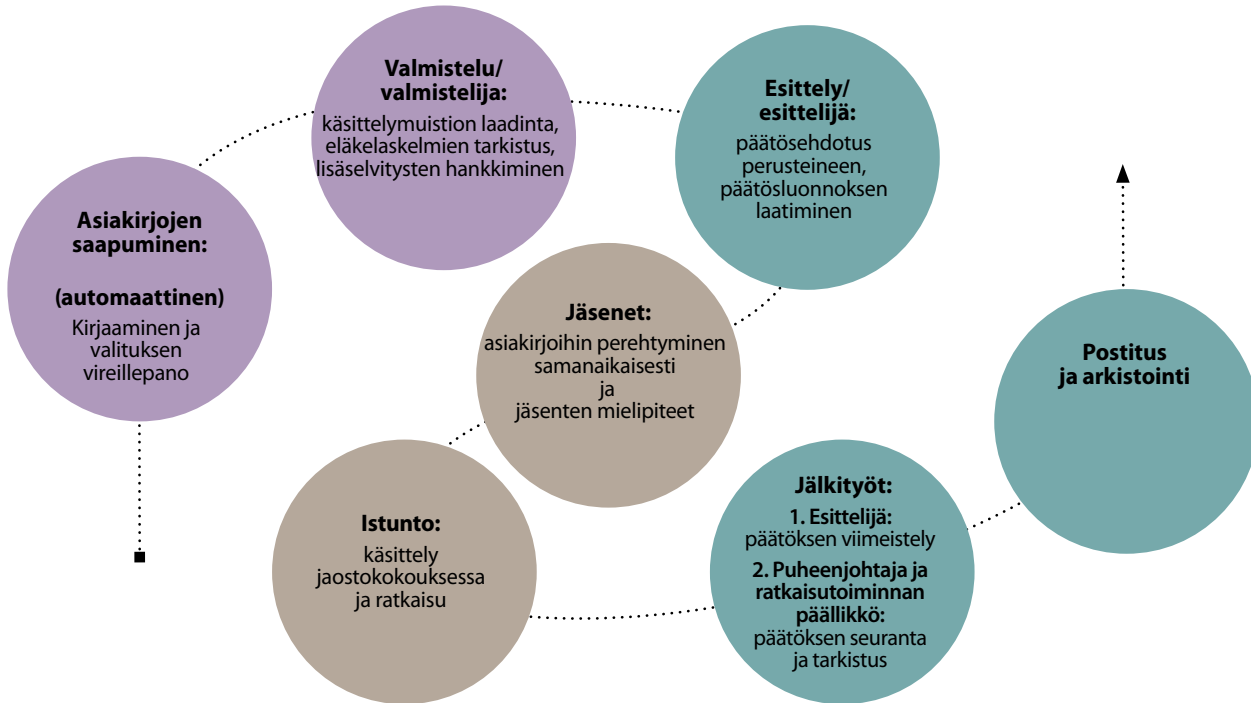
jäsenet.

Hallintojaostoon kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja *Petteri Immonen* sekä jäseninä lautakunnan varapuheenjohtajat *Kirsi Äijälä* 28.2.2019 asti, *Mika Mänttari*, *Tiina Muinonen*, *Kirsi Päiväsalo* ja *Lauri Pelkonen* 1.3.lukien, työnantajakärjestöjen ehdotuksen perusteella nimettynä *Vesa Rantahalvari* (varajäsenenään *Lauri Niittyä* 6.11.2019 asti), työntekijä- ja toimihenkilökeskusjärjestöjen ehdotuksen perusteella nimettynä *Anu Tuovinen* 3.4.2019 lukien (varajäsenenään *Tuuli Glantz* 6.11.2019 asti) sekä yrittäjien ja maatalousyrittäjien järjestöjen ehdotuksen perusteella nimettynä *Virpi Siitonen* (varajäsenenään *Harri Hellstén*). Hallintojaoston kokouksiin varsinaisista jäsenistä osallistuivat kertomusvuonna puheenjohtaja *Petteri Immonen* (4/4), *Kirsi Äijälä* (1/1), *Mika Mänttari* (4/4), *Tiina Muinonen* (2/4), *Kirsi Päiväsalo* (4/4), *Lauri Pelkonen* (2/3), *Vesa Rantahalvari* (2/4), *Virpi Siitonen* (4/4) ja *Anu Tuovinen* (2/2) sekä varajäsen *Tuuli Glantz* (1/2).

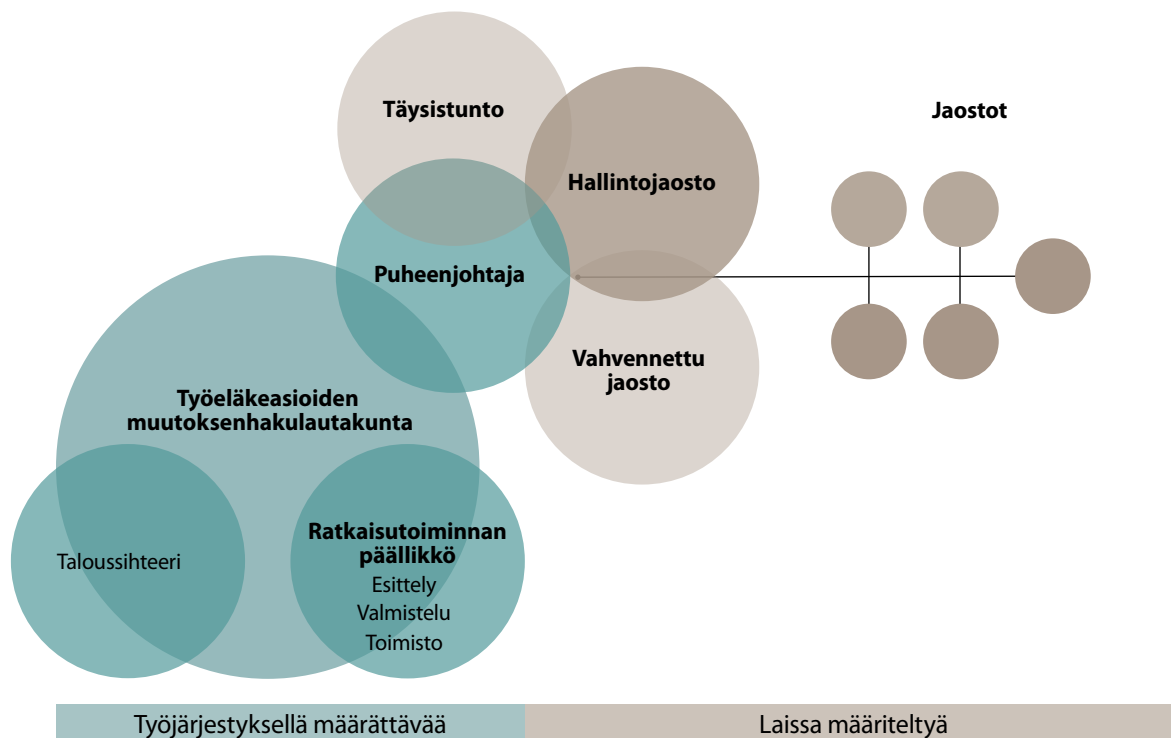
Täysistunto ja vahvennettu jaosto

Muutoksenhakulautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja voi määrätä muutoksenhakuasian tai siihen kuuluvan kysymyksen ratkaistavaksi vahvennetussa jaostossa. Mainittuun jaostoon kuuluvat puheenjohtaja, varapuheenjohtajat sekä asiaa aiemmin käsitelleen jaoston jäsenet. Vahvennettu jaosto kokoontui toimintavuonna kolme kertaa. Kolmessa istunnossa ratkaistiin yhteensä seitsemän muutoksenhakuasiasiaa.

Jos ratkaistavana olevalla asialla on periaatteellista merkitystä tai jos jaoston ratkaisu tulisi poikkeamaan aikaisemmasta käytännöstä, jaosto tai muutoksenhakulautakunnan puheenjohtaja voi määrätä asian käsiteltäväksi muutoksenhakulautakunnan täysistunnossa. Täysistunnossa käsitellään myös muutoksenhakulautakunnan työjärjestyksestä koskevat asiat sekä ne hallintoasiat, jotka täysistunto hallintojaoston yksimielisestä esityksestä päättää ottaa käsiteltäväkseen. Täysistunto vahvistaa tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden hallintojaostolle. Muutoksenhakulautakunta kokoontui vuonna 2019 täysistuntoon kerran. Täysistunnossa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2018.

Kuva 2. Valitusasian eteneminen muutoksenhakulautakunnassa

Kuva 3. Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan organisaatio

Tietoturva ja digitalisaatio

Muutoksenhakulautakunta työsti kertomusvuonna aktiivisesti tietoturva-asioita tietoturvallisuuden hallintamallin ja kehityssuunnitelman mukaisesti. Lautakunnan uusi digitaalinen asioiden käsittelyjärjestelmä otettiin käyttöön 25.11.2019.

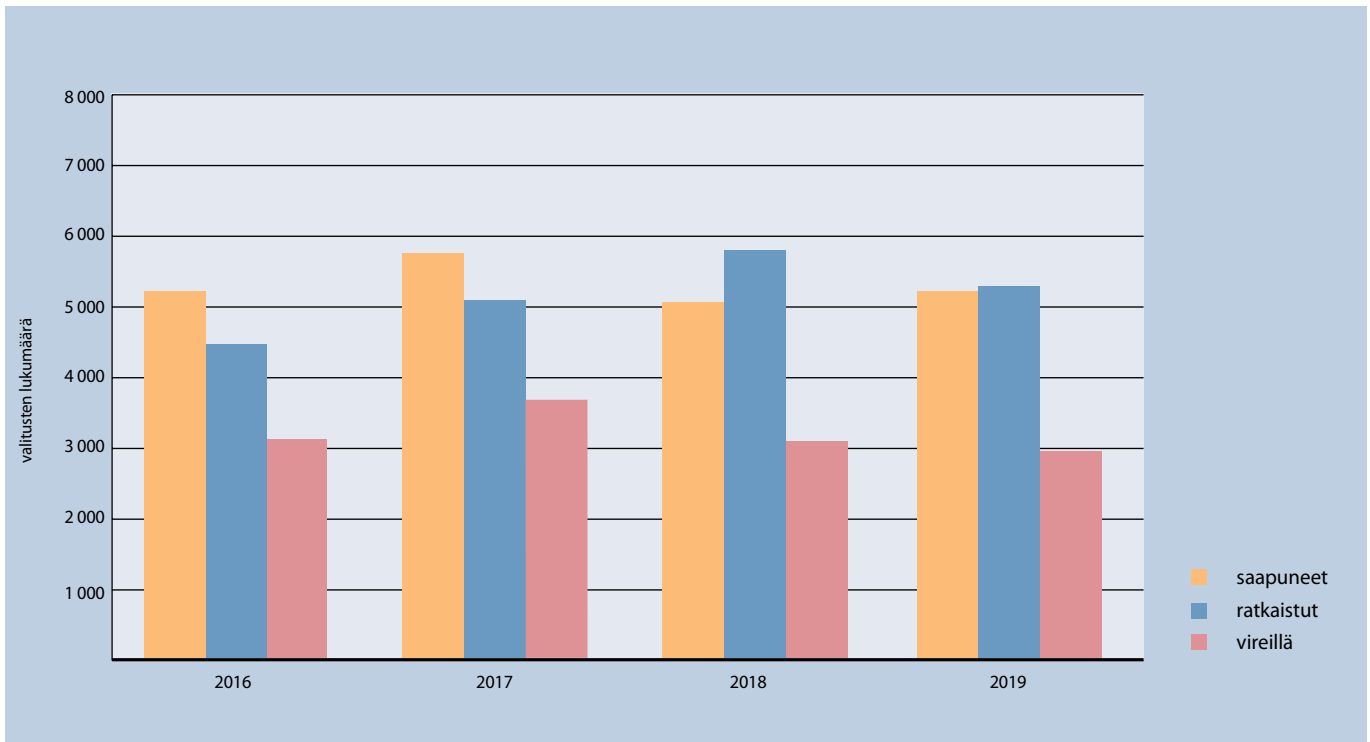
Tietoturva

TELKin tietoturvaryhmä kokoontui vuoden 2019 aikana yhteensä 11 kertaa. Kokouksissa työstettiin tietoturvallisuuden hallintamallin pohjalta luodun kehityssuunnitelman mukaisesti tietoturvan hallintatavoitteita ja hallintakeinoja. Osana tätä työtä päivitettiin TELKin tietojärjestelmäsalkkua, tietoturva- ja tietosuojapolitiikkoja sekä ohjeita. Lisäksi tietoturvaryhmä käsitteli kokouksissaan tietoturva- ja tietosuojapoikkeamia. TELKin hallinnollista ja fyysistä tietoturvallisuutta koskeva auditointiraportti käytiin läpi auditoijan kanssa maaliskuussa 2019. TELKin uuden digitaalisen asiantalintajärjestelmän teknistä auditointia koskeva tietoturva-auditoinnin raportti käytiin läpi yhdessä järjestelmän toimittajan kanssa joulukuussa 2019.

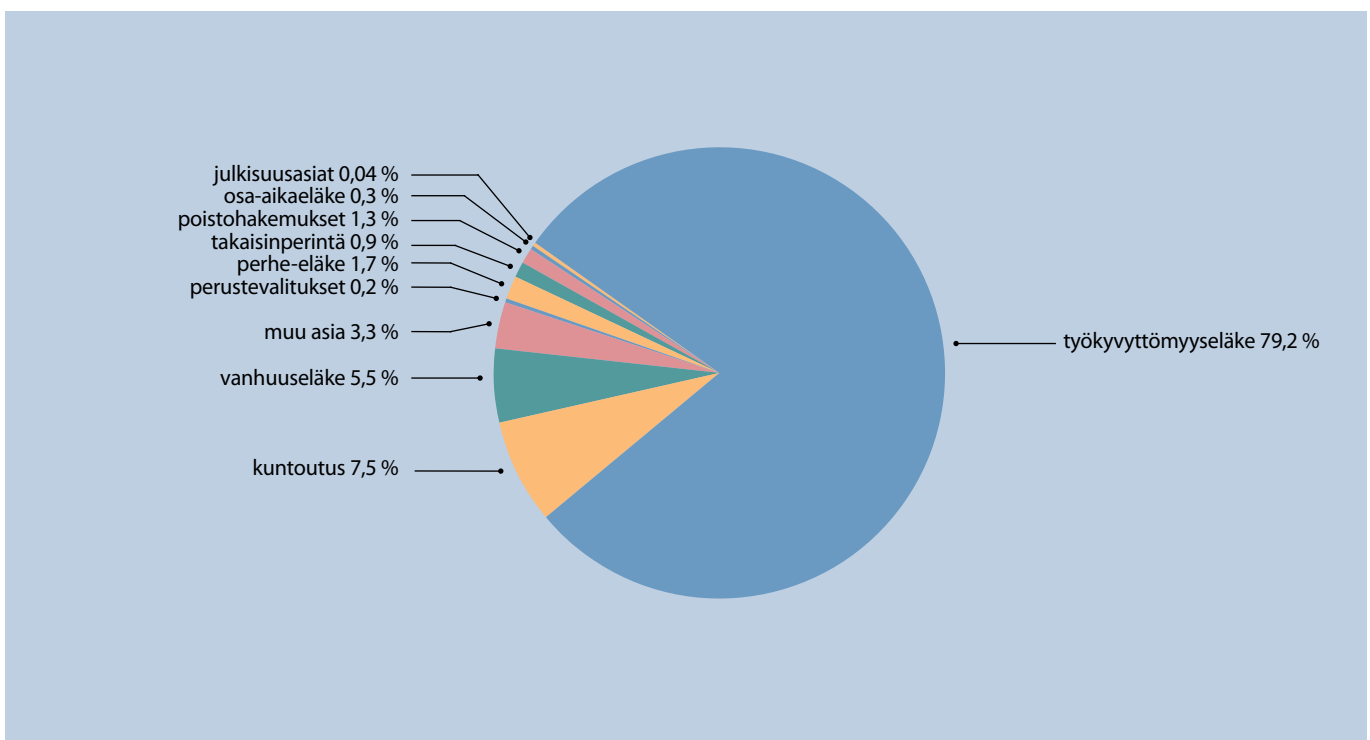
Digitalisaatio

TELKin vuonna 2016 aloitettu digitalisaatioprojekti jatkui toimintavuonna. TELKin päätoimijoina digitalisoinnin osalta ovat Kirsi Kellokangas ja Meri-Tuuli Salama. Uusi asiantalintajärjestelmä otettiin käyttöön 25.11.2019, jonka jälkeen muutoksenhakulautakunta ei enää ottanut eläkelaitoksilta vastaan uusia asioita paperilla. Kuten yleensä vastaavissa projekteissa, ei TELKinkään digitalisaatioprojektin käyttöönotto ole mennyt ilman ongelmia. Vuoden loppuun mennessä saatiin jo ensimmäiset asiat valmisteltua digitaalisesti. Asiantalintajärjestelmä sai myöhemmin nimekseen Simo.

Digitalisaation seurauksena lähes koko TELKin ICT-kalusto uusittiin ja uusimistyö jatkuu vuoden 2020 puolella. Henkilökunnan koulutus on tehty TELKin asiantalintajärjestelmän avainkäyttäjien toimesta käyttöönoton yhteydessä. Asiantalintajärjestelmän kehittämistyö jatkuu vuoden 2020 puolella.

Kuva 4. Saapuneet, ratkaistut ja vireillä olevat valitukset vuosina 2016–2019

Kuva 5. Ratkaistujen valitusten jakautuminen asiaryhmittäin vuonna 2019

Toiminta tilastojen valossa

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnassa ratkaistiin toimintavuonna 5 292 asiaa. Lautakunnan keskimääräinen käsittelyaika oli toimintavuonna seitsemän kuukautta kahdeksan päivää eli käsittelyaika lyheni puoleltoista kuukaudella edelliseen vuoteen verrattuna. Ammatillisista kuntoutusta koskevia päätöksiä annettiin toimintavuonna 395. Kuntoutusasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2019 kolme kuukautta seitsemän päivää.

● Muutoksenhakulautakuntaan saapui toimintavuonna yhteensä 5 202 valitus- ja hakemusasiaa, mikä on 194 asiaa enemmän kuin vuonna 2018, jolloin muutoksenhakulautakuntaan tuli vireille 5 008 asiaa. Vuoteen 2018 verrattuna saapuneiden asioiden määrä nousi neljä prosenttia. Näin ollen edelliseen vuoteen verrattuna saapuneiden asioiden määrässä ei toimintavuonna tapahtunut merkittävää muutosta. Toimintavuonna lautakunnassa ratkaistiin 5 292 asiaa, joka on 90 asiaa enemmän kuin lautakuntaan saapuneiden uusien asioiden määrä. Toimintavuoden lopussa asioita oli vireillä 2 975, kun vuoden 2018 lopussa niitä oli vireillä 3 065. Asioita ratkaisemassa oli vuositasolla 10,5 esittelijähenkilötyövuotta. Esittelijähenkilötyövuotta kohden ratkaistiin 504 asiaa.

Käsittelyaika

Muutoksenhakuasian keskimääräinen käsittelyaika lasketaan valituksen saapumisesta päätöksen postittamiseen. Toimintavuoden keskimääräinen käsittelyaika oli seitsemän kuukautta kahdeksan päivää eli käsittelyaika lyheni puoleltoista kuukaudella edelliseen vuoteen verrattuna (vuonna 2018 keskimääräinen käsittelyaika oli kahdeksan kuukautta 23 päivää). Kuntoutusasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2019 kolme kuukautta seitsemän päivää (vuonna 2018 kolme kuukautta 18 päivää).

Asiaryhmät

Työkyvyn arviointia liittyi toimintavuonna kaikkiaan 4 390 asiaan eli 83 prosenttiin kaikista käsitellyistä asioista, kun vuonna 2018 työkyvyn arviointia liittyi 79 prosenttiin ratkaistuista asioista. Näistä 4 046 asiassa ratkaistiin muutoksenhakijan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen ja 344 asiassa kyse oli ammatilliseen kuntoutukseen liittyvästä lääketieteellisestä arvioinnista. Kaikkiaan ammatillista kuntoutusta koskevia asioita muutoksenhakulautakunta ratkaisi toimintavuonna yhteensä 395, joka on noin 14 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018, jolloin niitä ratkaistiin 339. Vuonna 2017 kuntoutusasioita ratkaistiin 441 ja 391 vuonna 2016. Näin ollen ratkaistujen kuntoutusasioiden määrä oli toimintavuonna vuoden 2016 tasoa. Takaisinperintäasioissa annettiin toimintavuonna 50 ratkaisua, mikä on neljä ratkaisua enemmän kuin edellisenä vuonna. Julkisuusasioissa annettiin vain kaksi ratkaisua. Perustevalituksia eli niin sanottuja maksuunpanoasioita ratkaistiin toimintavuonna kahdeksan asiaa. Poistohakemuksia ratkaistiin toimintavuonna 71, kun niitä edeltävänä vuonna 2018 ratkaistiin 24. Poistohakemuksista suurimman osan tekevät eläkelaitokset, jotka hakevat päätöstensä poistamista pääasiassa eläkelaskennassa olleen virheen vuoksi.

Yksityisen sektorin osuus asioista oli 71,3 prosenttia kaikista asioista

(77,2 % vuonna 2018). Julkisen sektorin osuudeksi jäi siten 28,7 prosenttia (22,8 % vuonna 2018).

Muutokset eläkelaitosten päätöksiin

Eläkelaitokset antavat myönteisen päätöksen noin 70 prosenttiin työkyvyttömyyseläkehakemuksista eli ensiasteessa hylkäysprosentti on noin 30. Näistä hylkäyspäätöksen saaneista osa valittaa muutoksenhakulautakuntaan, joka muutti vuonna 2019 muutoksenhakijan eduksi 10,8 prosenttia asioista. Asioita palautettiin eläkelaitokseen uudelleen käsiteltäväksi 6,7 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkeasioissa muutoksenhakulautakunta muutti 11,8 prosenttia asioista ja palautti 6,3 prosenttia asioista. Kuntoutusasioissa muutosprosentti oli 3,5. Muutosprosentteissa on otettava huomioon, että eläkelaitokset ovat viime vuosina itseoikaisseet valituksen johdosta asioita noin kymmenessä prosentissa valituksista, joka osaltaan pienentää muutosprosenttia. Lisäksi suurimmassa osassa muutoksenhakulautakunnan palauttamissa asioissa eläkelaitos on jo antanut myönteisen väliaikaisen päätöksen. Edellisvuonna 2018 muutoksenhakulautakunnan muutosprosentti oli 10,9 ja sitä edeltävänä vuonna 2017 muutosprosentti oli 11,3. Lainvoimaisen päätöksen poistamista koskevissa ratkaisuisissa (yhteensä 71 asiaa), hakemus hyväksyttiin 58 asiassa, joka on 81,7 prosenttia hakemuksista.

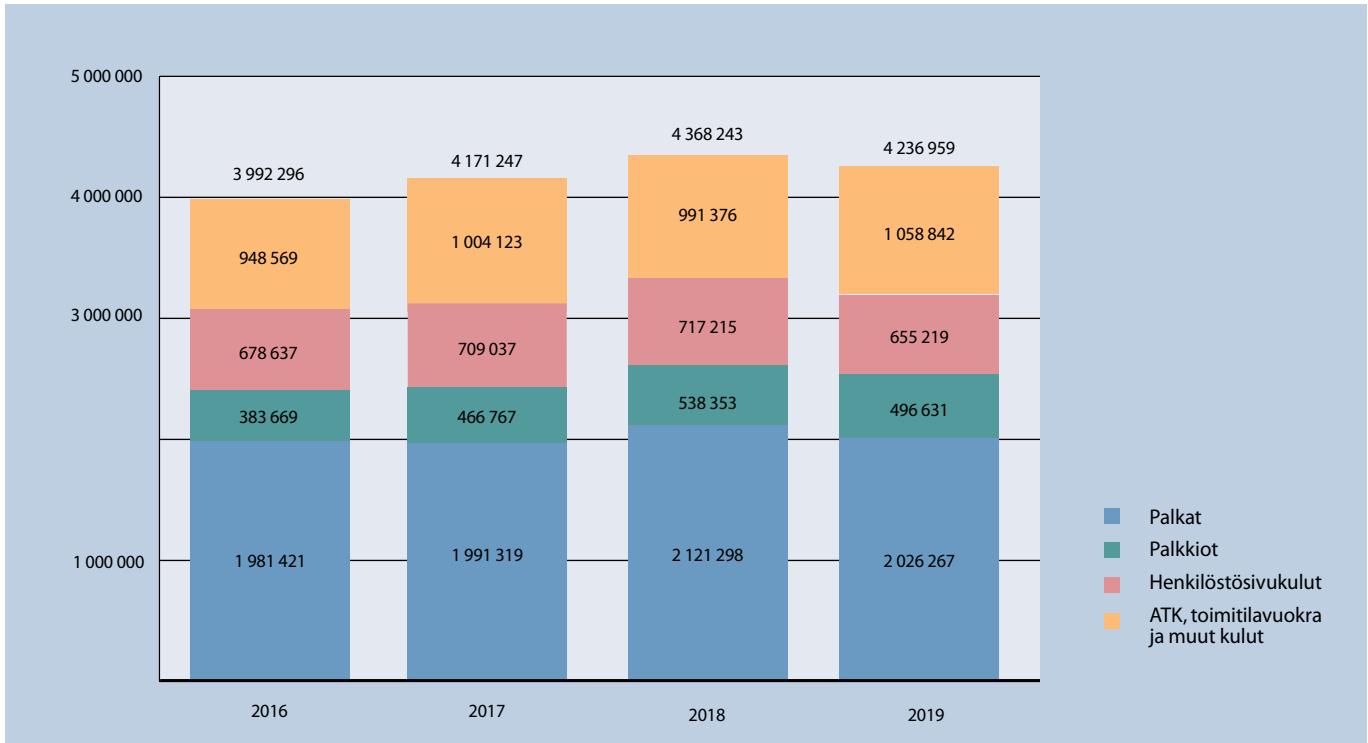
Muutoksenhakeminen lautakunnan päätöksiin

Vakuutusosoikeuden tilastotiedoista ilmenee, että noin viidennes muutoksenhakijoista valittaa muutoksenhakulautakunnan päätöksestä edelleen vakuutusosoikeuteen. Valitusaktiivisuus lautakunnan päätöksistä on pidemmällä aikavälillä laskenut merkittävästi. Vakuutusosoikeus muutti toimintavuonna 15,8 prosenttia muutoksenhakulautakunnan päätöksistä tehdyistä valitusasioista muutoksenhakijan eduksi. Työkyvyttömyyseläkeasioissa vakuutusosoikeuden muutosprosentti oli 17,9 prosenttia.

Kustannuksista

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan yhden ratkaisun hinta oli toimintavuonna 801 euroa. Nousua vuoteen 2018 verrattuna oli noin viisi prosenttia.

Ratkaistun asian hinta nousi noin viisi prosenttia, 801 euroon.

Kuva 6. Kokonaiskustannukset vuosina 2016–2019 ja niiden jakautuminen, euroa

Kuva 7. Ratkaisukustannukset / asia vuosina 2016–2019 ja niiden jakautuminen, euroa

Muutoksenhakulautakunnan henkilöstö

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnassa oli työntekijöitä toimintavuoden lopussa yhteensä 36 henkilöä, joiden keski-ikä oli 47,5 vuotta. Täysiksi henkilötyövuosiksi muutettuna luku vastaa 34,32 henkilötyövuotta.

Lautakunnassa oli toimintavuoden lopussa 36 toimihenkilöä, joista kaksi oli osa-aikaisia. Työntekijöistä esittelijöitä oli 13, joista yksi toimi tiedottajalakimiehenä ja toinen esittelyvastaavana. Valmistelijoita oli 12, joista yksi toimii tietohallintovastaavana. Toimiston työntekijöitä oli kuusi. Lisäksi oli TELKin 1.3.2016 alkaneeseen digitalisaatioprojektiin liittyen osa-aikainen projektipäällikkö. Muutoksenhakulautakunnassa oli päätoimisen puheenjohtajan lisäksi ratkaisutoiminnasta vastaava päällikkö, taloussihteeri sekä valmistelun ja toimiston esimies. Täysiksi henkilötyövuosiksi muutettuna työntekijämäärä vastaa 34,32 henkilötyövuotta. Henkilöstöstä oli naisia 27 (75 %) ja miehiä 9 (25 %). Muutoksenhakulautakunnan henkilöstön sukupuolijakauma on samankaltainen kuin sosiaalivakuutuslalla ja hallintotuomioistuimissa, joissa henkilöstö on myös naisemmistöinen. Henkilöstön palkkauksessa ei ole sukupuoleen perustuvia eroja miesten ja naisten kesken. Sairauspoissaoloja toimintavuonna oli keskimäärin 5,48 päivää henkilöä kohden.

Henkilökunnan keski-ikä oli 47,5 vuotta (46,9 vuotta vuonna 2018). Kertomusvuonna muutoksenhakulautakunnasta siirtyi yksi työntekijä muihin tehtäviin. Uusia työntekijöitä palkattiin kaksi esittelijää. Muutoksenhakulautakunnan palveluksesta jäi eläkkeelle toimintavuonna kaksi työntekijää. Vuosina 2011–2019 keskimääräinen eläkkeellejäämisikä TELKin palveluksesta oli 63,7 vuotta.

Koulutus ja vierailut

Ammattitaidon vahvistaminen ja muuttuvan lainsäädännön seuraaminen olivat toimintavuonna muutoksenhakulautakunnan avainalueita. Ammattitaidon ylläpitämiseksi henkilökunta osallistui vuonna 2019 useisiin koulutustilaisuuksiin. Koulutuspäiviä oli henkilöä kohden keskimäärin 3,9.

Muutoksenhakulautakunnasta käytiin toimintavuoden aikana myös luennoimassa lautakunnan ulkopuolella. Puheenjohtaja Petteri Immonen luennoi TELAssa muutoksenhakulautakunnan toiminnasta, tiedottajalakimies Raija Schreck ETK:ssa Katsaus muutoksenhakuun –koulutuksessa sekä ratkaisutoiminnan päällikkö Kimmo Kangasjärvi Eläkesäätiöyhdistyksen kuntoutuspäivillä viimeaikaisista kuntoutusratkaisuista, FINVassa päätösten perustelemisvelvollisuudesta sekä ETK:ssa Työkyvyttömyyseläkkeiden ajankohtaispäivässä.

Muutoksenhakulautakunnan edustajat osallistuivat kolmen kuukauden välein pidettäviin muutoksenhakulautakuntien ja vakuutus-oikeuden tapaamisiin.

Vuosina 2011-2019 keskimääräinen eläkkeellejäämisikä TELKin palveluksesta oli 63,7 vuotta.

Henkilöstö 31.12.2019

Puheenjohtaja

Immonen Petteri

Ratkaisutoiminnan päällikkö

Kangasjärvi Kimmo

Projektipäällikkö

Kellokangas Kirsi

Taloussihteeri

Soini Heidi

Toimiston ja valmistelun esimies

Hattuniemi Pia

Lakimiehet / Esittelijät

*Brandt Anna Maria
Hartikainen Mikko
Junell-Hassel Tove
Hittscher Sari
Komulainen Elina
Lindroth Elisa
Naulapää Markku, esittelyvastaava
Nummelin Aino
Rilasmaa Kimmo (toimivapaalla)
Schreck Raija, tiedottajalakimies
Seppä Seppo
Vaara Nelli
Virranne Jussi*

Valmistelijat

*Heiskanen Jaana
Kilma Tuulia
Koskimäki Minna
Latva-Käyrä Terhi
Lintunen Tomi
Niemi Riitta
Saarimäki Kirsi
Salama Meri-Tuuli, tietohallintovastaava
Soini Sauli
Tuononen Liisa
Uusitupa Nina
Wasz Camilla*

Toimistosihteerit

*Idman Kati
Järvinen Anna-Stina
Kujasuo Marjo
Lahtela Maija-Liisa
Sario Minna
Vuoriheimo Merja*

Besvärsnämndens verksamhet

Till besvärsnämnden hörde år 2019 en ordförande med uppdraget som huvudsyssla, fyra viceordförande, en gemensam suppleant för ordföranden och viceordförandena samt 24 övriga medlemmar och deras personliga suppleanter. Medlemmarna och viceordförandena har uppdraget som bisyssla. I slutet av verksamhetsåret hade besvärsnämnden 36 anställda.

● Besvärsnämndens uppgift är att avgöra enskilda besvärssärenden och ansökningar om undanröjande av pensionsanstaltarnas laga kraft vunna beslut. Besvärsnämndens för arbetspensionsärenden verksamhet som oberoende besvärinstans grundar sig på den lag som gavs 26.8.2005 och som trädde i kraft 1.1.2006 (677/2005). I lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) stadgas bland annat om besvärsnämndens finansiering, fastställande av budget och bokslut. För att täcka kostnaderna för verksamheten driver besvärsnämnden årligen in en justitieförvaltningsavgift av arbetspensionsanstalterna. Avgiftens belopp fastställs av Finansinspektionen och den baseras på förvärvsinkomsterna och arbetsinkomsterna för de försäkrade i arbetspensionsanstalterna under det år som föregår kvalifikationsåret.

Vid behandlingen av ärenden i besvärsnämnden tillämpas förvaltningsprocesslagen och lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar samt lagen om gottgörelse för dröjsmål vid rättegång.

Statsrådet utnämnde 29.12.2016 enligt 3 § lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) på framställning av social- och hälsovårdsministeriet besvärsnämndens medlemmar för en fem års period 1.1.2017–31.12.2021.

Besvärsnämndens sammansättning

Till besvärsnämnden hörde år 2019 en ordförande med uppdraget som huvudsyssla, fyra viceordförande, en suppleant för ordföranden och viceordföranden (från och med 1.3.2018) och samt 24 övriga medlemmar och deras personliga suppleanter. Medlemmarna och viceordförandena har uppdraget som bisyssla. Besvärsnämndens medlemmar fungerar under domaransvar och för ordförande, viceordförandena och medlemmarna gäller vad som föreskrivs om rätten för innehavare av domartjänst att kvarstå i tjänsten. Varje medlem avger domarförsäkran i början av sin mandatperiod om han eller hon inte har gjort det tidigare.

Beslutsfattande i besvärsnämnden

Alla sektioner hade en rättslärdd ordförande, en medlem som var förtrogen med arbetspensionsfrågor och som avlagt högre högskoleexamen i juridik eller någon annan medlem som var särskilt förtrogen med arbetspensionsförsäkringsfrågor, en läkarmedlem samt två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarkna-

den. I fyra sektioner fanns därutöver medlemmar som var förtrogna med lantbruksföretagar- eller företagarkerksamhet. Då juridiska ärenden avgjordes deltog i stället för läkarmedlemmen en juristmedlem. Sektionerna sammanträdde förutom under sommar- och juluppehållen cirka fyra gånger per månad.

Digitalisering och dataskydd

Besvärsnämndens dataskyddsgrupp sammanträdde under år 2019 sammanlagt 11 gånger. Under mötena utformades på grundval av standardiseringsmodellen för dataskydd i enlighet med den uppräta- de utvecklingsplanen målsättnings- och hanteringmetoderna för dataskyddet. Därutöver behandlade dataskyddsgruppen dataskydds- och datasäkerhetsavvikelser.

Det digitaliseringsprojekt som påbörjades i besvärsnämnden år 2016 fortsatte under verksamhetsåret. Det nya ärendehanteringssystemet togs i bruk 25.11.2019, och därefter tog besvärsnämnden inte längre av pensionsanstalterna emot nya ärenden i pappersformat. Ärendehanteringssystemet döptes senare till *Simo*.

Till följd av digitaliseringen förnyades så gott som hela besvärsnämndens ICT-utrustning och förnyelsearbetet fortsätter under år 2020. I samband med ibrukttagandet har utbildningen av besvärsnämndens personal skett med hjälp av ärendehanteringssystemets nyckelanvändare. Utvecklingen av ärendehanteringssystemet fortgår under år 2020.

Kostnader och handläggningstider

Priset för ett avgjort ärende med beaktande av alla kostnader var under verksamhetsåret 801 euro. Ökningen jämfört med år 2018 är cirka fem procent. Den genomsnittliga handläggningstiden var sju månader och åtta dagar.

Besvärsnämndens personal

I slutet av verksamhetsåret hade besvärsnämnden 36 anställda av vilka två arbetade på deltid.